

2022. ÁPRILIS

KELETI FŐCSATORNA

időszaki kiadvány

ÉLHETŐ VÁROS

A MÚLT

Hajdúböszörmény 1876-ig a Hajdúkerület székhelyeként, azt követően szellemi és gazdasági szempontból is jelentős városként viszonylag állandó lakosságszámával a térség meghatározó települése. Élénk közösségi élet, régi híres családok (Győrössy, Kovács, Kövér, Somossy stb.) közéleti szerepvállalása, valamint nagyszerű, tudós papok és tanárok munkássága jellemezte és kötötte össze az eltelt évszázadokat. A huszadik század traumái városunkat is megviselték, olyannyira, hogy a rendszerváltozáskor vidéki, poros városként emlegették. Jelen sorok íróját is többen megkérdezték, mikor diploma után hazajött, hogy: mit akarsz Böszörményben, ott semmi sincs?

JÖVŐNK

2006-tól tudatos, hosszú távú városfejlesztést indítottunk el. Gondolatisága őseink tudásából és az általuk megteremtett értékekből táplálkozik. Ahhoz, hogy regionális szerepünket a jövőben is el tudjuk látni, esetleg növelni tudjuk, meg kell erősítenünk gazdaságunkat. Ennek érdekében mára modernizáltuk az önkormányzati épületeink nagy részét, jelentősen csökkentve a működési költségeket. Ipari területeink fejlesztésével hosszú távra növelni tudjuk

bevételeinket. Térségünk Kelet – Európa legjelentősebb gazdaságfejlesztési övezetében található. Kötelességünk kihasználni az ebből adódó történelmi lehetőségeket. Városunk rendkívül előnyös elhelyezkedésének egyenes következménye, hogy az ingatlanárak jelentősen megemelkedtek és a városban található fejlesztési területek iránti kereslet fokozódik.

Mindezek újabb feladatot jelentenek: telkeket kell kialakítani, javítani kell úthálózatunkon, a közúton és a kerékpárúton egyaránt. Rövidesen megszerezünk a gyógyfürdők legmagasabb minősítését, amely további fejlesztéseket fog jelenteni. Összességében valamennyi városi közműünket alkalmassá kell tenni, hogy megfeleljenek a várhatóan növekvő igényeknek. Készül a főteret a gyógyfürdővel összekötő kerékpárút, a Korpona utcától a Jókai – Hadházi utcákon keresztül a Középkert irányába haladó és a Debrecen és Hajdúdorog felé induló kerékpárút. Befejezés előtt állnak a Fürdőkeri fejlesztések, épül a Ferencz Marcel, Ybl - díjas tervező által megálmodott Petőfi utcai rendelő.

A Debreceni Egyetemmel kialakított jó kapcsolatainknak köszönhetően bővül az együttműködésünk. A helyi kar folyamatos fejlődése mellett a mezőgazdaság területén is közös terveink vannak.

Több éves előkészítő munka után az idén elkezdődik a Nemzeti Rehabilitációs Központ kialakítása a fürdő melletti területen. A több tízmilliárdos fejlesztés megvalósulásával egyedülálló, szanatóriumként működő létesítmény jön létre, amelyre óriási igény van. Csak hazánkban ötvenezer sérült gyermek és felnőtt él, akiknek a kezelése nálunk megvalósulhat. A Gyógypedagógiai kar oktatói és hallgatói számára gyakorlati hely és egyben kutatási központ is lesz. A leendő foglalkoztatási számokat még megbecsülni sem tudjuk, de az biztos, hogy szakorvosok (gyermek, rehabilitációs, fül-orr-gégész, neurológus), gyógypedagógusok, gyógytornászok, pszichológusok, pszichiáterek, pedagógusok és egyéb szakemberek munkájára lesz szükség.

A jövő városa tehát Hajdúböszörmény, amely élhető, szerethető településként fogad mindenkit.

Kiss Attila polgármester

HAJDÚNÁNÁSI ÉVSZÁZADOK EGY GYŰJTŐ SZEMÉVEL

Szólláth Zoltán több mint két évtizede dolgozik művelődésszervezőként a hajdúnánási Kéky Lajos Városi Művelődési Központban. Munkája mellett helytörténeti kutatásokat végez, jelentős gyűjteménnyel rendelkezik képeslapokból és sportrelikviákból, de színészkedik is. Tevékenységeinek elismeréseként 2020-ban a Makláry Lajos Pedagógiai- és Közművelődési Díjat vehette át az önkormányzattól, idén nyáron pedig a Hajdúnánás Futball Klub által alapított Nagy Norbert-díj első kitüntetettje lett.

Helyi értékek mentén

– Miért tartja fontosnak a közösségekben való életet, s milyen közösségek voltak meghatározóak élete során?
– A közösségek az életünk részei, azokban nőünk fel, formálódunk. Több közösség részei vagyunk, a család, az iskolai- és munkahelyi közösségek, a nemzethez tartozás mind-mind alakítja a jellemünket. Ugyanezek a közösségek az én életemben is meghatározó szerepet játszottak. Ezeken kívül, a sok közül kettőt szeretnék kiemelni, amelyek nagy hatással voltak rám. Első munkahelyem a hajdúnánási nevelőotthon volt. Iskolából kikerült fiatalként megtapasztalni azt a világot, igazán nagy életre nevelés volt számomra. Ezen kívül a kispályás focicsapataimat említeném meg, ahol valóban meg lehetett élni az egymásért való küzdés élményét.

– Az elmúlt évben jelent meg a várossal kapcsolatos dokumentumokat összegyűjtő „Hajdúnánási évszázadok” című kiadvány. Mit lehet erről tudni.

– Füz László barátommal jó húsz éve gyűjtünk régi hajdúnánási fotókat. Digitális formában úgy hetven-nyolcvanezer képünk lehet jelenleg. Régóta terveztük már, hogy a legérdekesebbeket könyv formájában megjelentetjük, ne csak a közösségi oldalon legyenek láthatók. Ennek az ideje tavaly jött el, amikor egy pályázat és a BOREKO Egyesület segítségével ezt az

álmodunkat valóra válthattuk. Szerettem volna, ha könnyed formában szól ez a kiadvány az olvasókhöz, hangulatokat ad át, megmosolyogtató, olykor drámai történeteket villant fel, eddig nem hallott érdekességekről szól. Ehhez az anyag jó részét én válogattam össze, és a képanyag jelentős része is saját gyűjtésből származik. Persze, ez semmit sem ért volna a szerkesztői csapat többi tagja nélkül, ez a könyv a közös munkánk gyümölcse.

– A helyi értékek iránti elkötelezettsége, lokálpatriótizmusa honnan eredeztethető?

– Valamilyen szinten mindenkiben megvan a vágy a szűkebb környezete múltjának a megismerésére, már csak azért is, mert ebbe önmaga is beletartozik, ezáltal a saját életét is jobban megismerheti. Úgy gondolom, meg kell lennie egy irányultságnak a múlt felé, s ha ehhez jön a megfelelő inspiráció, ami lehet egy gondos szülő, egy lelkes pedagógus, egy hatásos előadás vagy akár egy olvasmányélmény, akkor az alanyunk menthetetlenül megfertőződik a helytörténet iránti rajongással, a lokálpatriótizmussal. Az én esetemben az utóbbi következett be. Az 1990-es évek közepén került hozzám Draviczky Imre bácsi Hajdúnánás földrajzi nevei című könyve. Elolvasása után lenyűgözve álltam, hogy mennyi általam nem ismert érték halmozódott fel ebben a városban – igazából úgy, mint egy nagyvárosban, csak kicsiben.

Bélyegtől a kutatómunkáig

– Milyenek látja Hajdúnánás kulturális életét?

– Kulturális szempontból nagyon sok kiaknázatlan érték található még a hajdúnánásiakban, az eddig ismertek mellett. Néha, mikor előkerül egy-egy tehetséges alkotó, egy komoly kollekcióval rendelkező gyűjtő, egy fiatal, aki remek novellákat ír és sorolhatnám, akkor mindig csodálkozom, hogy miért nem tudtunk eddig róla? Talán ez azért lehet, mert a városunkban élő, kultúra iránt fogékony emberek nem igazán szerveződtek közösséggé, nem alakult ki az a bizonyos kulturális elit, ami régebben működött. Az országos

HAJDÚNÁNÁSI ÉVSZÁZADOK EGY GYŰJTŐ SZEMÉVEL

tendenciák a mi városunkra is jellemzőek. A gyerekek leterheltek, a dolgozó rétegnek szabadidőből kevés adatik, ráadásul az árak a kulturális szektorban is magasak.

– Térjük át a gyűjteményeire! Kérem, beszéljen ezekről!
– Gyerekkorom óta gyűjtök dolgokat. Talán három-négy éves lehettem, amikor már volt egy színes képekből álló gyűjteményem. Ezután a nagybátyám hatására bélyegeket kezdtem el gyűjteni. Sokszor képeslapokról áztattam le a bélyegeket, a képeslapokat meg nem volt szívem kidobni, így abból is kialakult egy kollekció. Az évek során aztán csapódott hozzá a többi gyűjtemény, most jelenleg úgy tíz-tizenegyfélé dologra mondhatom azt, hogy gyűjtöm azokat, természetesen vannak köztük kezdetleges és jelentősebb tárgye gyűttesek is. Talán jelenleg a sportgyűjtemény, a retró gyűjtemény és a képeslap-kollekció a dobogós. A gyűjteményeken belül is vannak olyan területek, amelyek hangsúlyosabbak. A képeslapoknál ilyen témakör például Hajdúnánás, a dedikált színész képeslapok, az 1918 előtti, magyarországi fürdővárosok lapjai, vagy a várakat ábrázolók. Fontos hangsúlyoznom, hogy a gyűjtés nem vagyonfelhalmozásról szól. A tárgyak nagyon őszinték, annyit adnak vissza, amennyit tőlünk kapnak. Természetesen minden gyűjteménynek van pénzben mérhető értéke, de a gyűjtő számára fontosabbak azok az ismeretek és emlékek, amelyeket a tárgyaitól kap. A gyűjteményeimhez sorolom azokat az elsősorban helytörténeti jellegű adatokat, amelyeket az elmúlt évtizedben összegyűjtöttem, amit kutatómunkának is nevezhetünk. Elsősorban sporttémájú adatbázisaim vannak (labdarúgás, kézilabda, teke, asztalitenisz, sakk) hol gazdagabban, hol kevesebb adattal, de ezeken kívül igyekeztem összeszedni a helyi mozival, színházzal, képzőművészeti kiállításokkal és könnyűzenei koncertekkel kapcsolatos információkat is.

**„Minden korban a
hétköznapi életet
szeretném látni”**

– Ha visszautazhatnánk az időben, mit lenne jó megismerni Nánás múltjából, a nem kézzelfogható, nem tárgyasítható

jelenségek, életesemények közül?

– Igazából mit nem? Rengeteg a fehér folt még, nemcsak a hajdúk letelepedése előtti időkből, hanem a 20. századból is akad bőven. De, ha volna egy időgépem, amin visszanézhetném Nánás történelmét, akkor mindenképpen nyomon követném a település szerkezetének, épületeinek változásait. Szeretném megtudni, hogy milyen volt a természeti környezet, érezni a napsütést, a levegő illatát. A történelmi események közül leginkább három érdekelne: 1849-ben a lengyel légió jelenléte Hajdúnánáson, az 1919-20-as román megszállás, valamint az 1944-es szovjet megszállás. Leginkább minden korban a hétköznapi életet szeretném látni, ahogyan indulnak az emberek a dolgukra, beszélgetnek, szeretnek, búslakodnak, nevetnek, játszanak, élnek. Ezeket a mai hétköznapokat is szívesen átörökíteném, a csendet, a békét, a még meglévő természeti közelséget, a mindennapjainkat, amelyek végül is megmutatnák az utókornak, hogy kik is voltunk mi.

ÉRTÉKES TANULMÁNYOK ÉS TÖRTÉNELMI SORSFORDULÓK

Hajdúböszörményben az elmúlt években sok új kezdeményezés tette vonzóvá a hajducivitást, így többek között egy történelmi periodika megszületése, amely új szintet jelentett a város közéletében.

Egy új elgondolást valósítottak meg Hajdúböszörmény szellemi közéletében, immár tizennyolcadik éve. Nevezetesen, a helyi fiókleltár és az önkormányzat létrehozott egy tudományos-ismeretterjesztő kiadványt, amely a város közéletének történelmi fordulatainak, művészeti alkotásainak a publikációjára vállalkozott. Ennek tartalma

ÉRTÉKES TANULMÁNYOK ÉS TÖRTÉNELMI SORSFORDULÓK

minden alkalommal előadások formájában jelenik meg a Város-napi történelmi konferencián, amelyhez adekvát időszaki kiállítás is társul. Megállapíthatjuk, hogy új szemlélet, szerkesztés jellemzi a sorozatot. A városban hagyománnyá vált, hogy fennállásának évfordulóján, illetve más alkalmakkor is, a Városházán tudományos tanácskozásokra került sor. Meghívást kaptak a település történelmét, szellemi életét, művészeti életét jól ismerő emberek, kutatók, történészek, akik előadásokat tartottak az évfordulók alkalmával. Később az ott elhangzott tanulmányokat kibővítették, kiegészítették, sajátos légkört teremtve kerültek be a könyvbe ezek az írások. Mielőtt néhány szót szólnánk az előadások tartalmáról, a kiadvány arculatáról, meg kell jegyezni azt, és ez nagyon fontos, hogy rendkívül olvasmányosak ezek a tanulmányok. Amellett a sorozatszerkesztő, Varjasi Imre felkutatta azokat a régi, autentikus fényképeket a levéltárban, a múzeumban, a magánarchívumokban, és ezeket az archív és nagyon fontos

dokumentumokat beépítette a szövegbe. Ezáltal rendkívül látványos és jól olvasható, követhető periodikát hozott létre. Neves történészek tartottak előadásokat és írtak tanulmányokat. Így néhai Gereben Ágnes professzor asszony, a Széchenyi-díjas Kun Miklós, professzor Kähler Frigyes, habil. Sári Mihály, az Akadémia doktora, Valluch Tibor, néhai Nyakas Miklós, Völgyesi Zoltán főlevéltáros és felsorolni is nehéz a levéltárosokat, muzeológusokat. Néhányat megemlítnék most a kötetek közül: „1956 Te csillag”, „Meghaltak ők, hogy éljen a haza. 1914-1918”, „Oly korban éltem én...(Adatok a Hajdúság és Hajdúböszörmény zsidóságának történetéhez)”, „Inkább törni, mint hajolni”, „A totális diktatúra kiépülése”, „Hitben kovácsolódva”, stb. Szeretném megemlíteni még az önálló könyveket, nagyon fontos munkákat a „Túsfogyok a Hajdúságban” és „Az 1956-os forradalom Hajdúböszörményben” címmel megjelent köteteket. A Közszolgálati füzetek bármelyik darabját a kezünkbe vesszük, azt látjuk, hogy az ott közölt tanulmányok, dokumentumok, fényképek Hajdúböszörmény, a Hajdúság történetének, életének fontos eseményeit dolgozták fel. A legfontosabb talán, amit most a Közszolgálat füzetek 15-16. összevont számának megjelenése alkalmából meg kell említeni, az „Inkább törni, mint hajolni” című kötet kapcsán a következő. Hajdúnánáson, Hajdúböszörményben és minden hajdúvárosban megható módon őrzik Bocskai István, és a hajdúság történetének emlékét. Most került sor arra, hogy egy kiadvány részletesen foglalkozzon a hajdúk lelkivilágával, művelődési, politikai, gazdasági életével, címerével és múzeumának értékeivel. A kiadvány tulajdonképpen arra törekedett, hogy Bocskainak és a hajdú katonáknak az életét, mentalitását mutassa be, valamint azt, hogy a hajdúság mint katonai egység, vallásának őrzője, hogyan tudta megőrizni a letelepítése után gondolati művelődési szabadságát, kultúráját. Érdemes volna a továbbiakban egy füzetet szánni arra, hogy a szép hajdúvárosok városházáinak történetét is megírja valaki, bemutatva a gyönyörű képeket, festményeket, stukkókat. A füzetek tizenötödik, tizenhatodik száma különös figyelmet érdemel. A szerzők: Sári Mihály, Husvéth András, Varjasi Imre, Szekeres Gyula, Tatár Antal, Nagy Zsolt, Szikla Gergő és mások. Arra a kérdésre kerestek választ, hogy milyen volt a letelepített hajdúk lelkivilága, harci szelleme, építészete, vallása. Tehát mindaz, ami jellemezte ezt a civil hajdú mentalitást. Úgy gondolom, hogy ezek a tanulmányok különös szerepet játszanak a

mai magyar történetírásban.

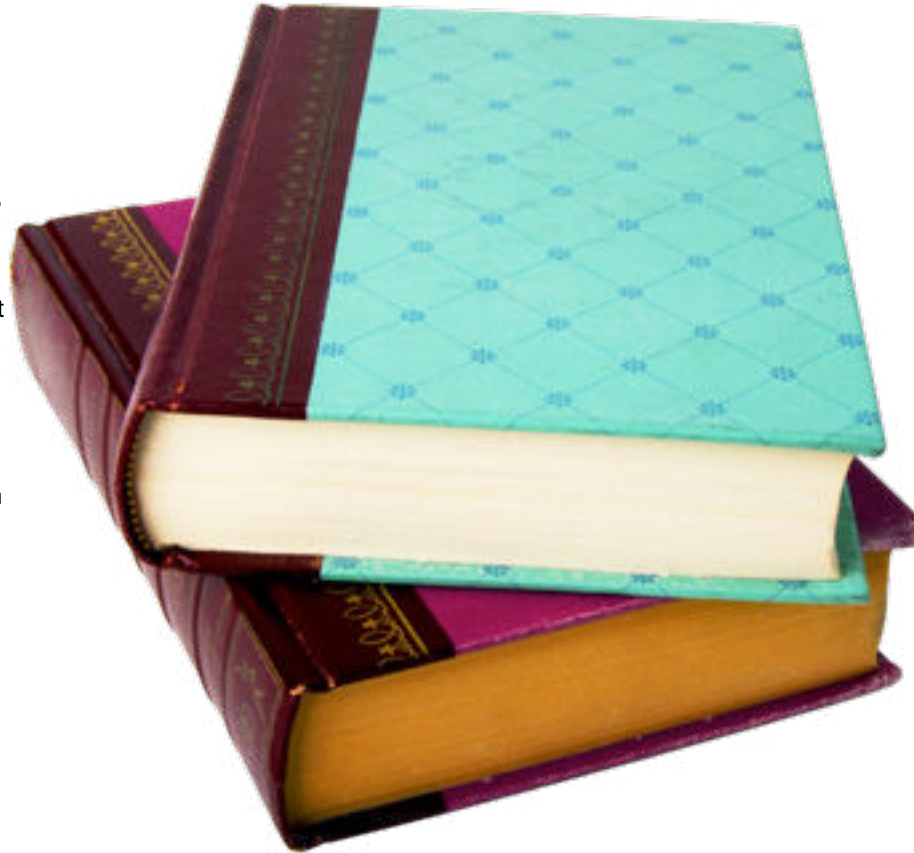
Az utóbbi időben nagyon sok alkalommal idézték már fel Magyarországon az első világháborúban – annak

évfordulóján, új szellemben – történeteket. A böszörményiek ezen a téren is élen jártak. Emellett rendszeresen foglalkoznak a szerzők az 1956-os forradalommal is. Nemcsak a megyeivel, a debrecenivel vagy a böszörményivel, hanem az egész ország összefüggéseivel. A széles látókörbe helyezéssel pedig olyan kutatásokat végeztek, amelyek feltárják, hogyan történt a málenkij robot, a Vörös Hadseregnek a civil lakosságot elhurcoló akciója, vagy korábban az első világháború katonáiról, hősi halottairól, illetve egy másik kötetben a reformátusság

szerepéről készült tanulmányok. Ez utóbbinál tudjuk azt, hogy az egyik legjelentősebb református központ Debrecen mellett Hajdúböszörmény volt. És foglalkoznak mindig azzal, hogyha valamilyen módon meg kell védeni szellemileg vagy esetleg fegyverrel a hajdúság értékeit és hagyományait, mindig vállalták, mint a könyv címe is mutatja, inkább törni, mint hajolni. Ez is mutatja azt, hogy Hajdúböszörményben a művészetet, a kultúrát, az építészetet mindig a régi eszmékre alapozva, megújult gondolatokkal élük meg. Úgy gondolom, hogy ilyen és hasonló kötetek megjelenése fontos szerepet játszik a magyar helytörténeti írásban, Hajdúböszörménytől kezdve szerte a többi megyében. Befejezésül egy gondolatot szeretnék megfogalmazni a periodika stílusáról. Ugyanis a szerzők minden esetben nagyon alapos kutatómunkát végeztek, másrészt jól olvasható, magától értetődő módon írják tanulmányaikat. Kerülve a monográfiák túl részletező, nehezen olvasható stílusát. Végül meg kell említeni, hogy milyen fontos szerepe van a könyvek megjelenésében, a konferenciák szervezésében, a kiállítások rendezésében a helyi levéltár vezetőjének, Varjasi Imrének, aki főszerkesztője is a sorozatnak. Várjuk a folytatást, amely ismereteink szerint már nyomdában van, és 2023 januárjában jelenik meg „Nyavalya törjön, guta üssön – rettegett betegségek egykoron” címmel.

Filep Tibor történész

(A kiadvány a hajdúböszörményi fióklevéltárban kapható. Közszolgálati füzetek 15-16. Inkább törni, mint hajolni. Kiadó: Hajdúböszörmény város Polgármesteri Hivatala, Szerkesztő: Varjasi Imre Hajdúböszörmény 2021 (megjelenés éve 2022) 168 oldal)

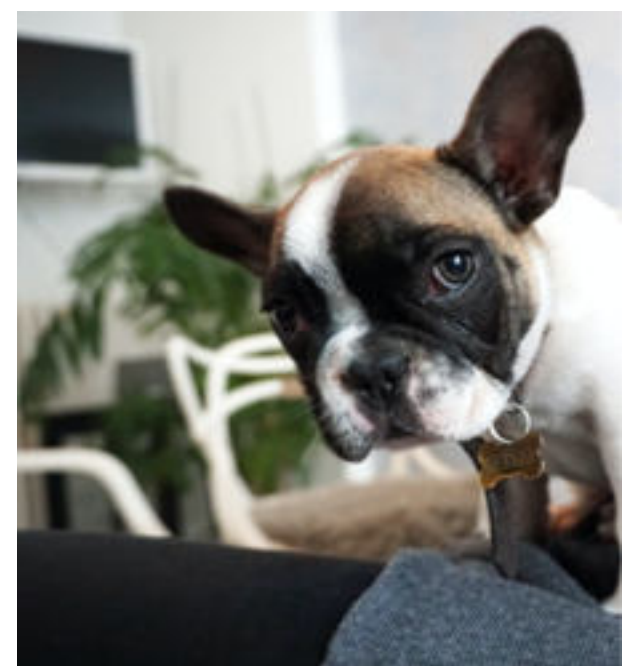

MILYEN ÚJ SZEREPEKBEN SEGÍTIK AZ ÉLETÜNKET AZ ÁLLATOK?

széles körben elterjedt a világon, különösen az USA-ban alakult ki szerteágazó kutatása és alkalmazása, ahol közel 20 ezer képzett terápiás kutya, 200 ezer páciens lát el rendszeresen. Magyarországon a pedagógia, az egészségügy és a szociális szféra területén már harminc éve léteznek az állatasszisztáció különböző formái, és a látványos eredmények révén jelentősen megnövekedett az irántuk tanúsított igény, ugyanakkor a felsőoktatás sokáig alig követte a megjelenő érdeklődést. Eddig a pedagógusképzésből kimaradt az állatasszisztáció oktatása, így a végzett pedagógusok nem rendelkeznek állatasszisztációs tapasztalatokkal, nincsenek ismereteik az elérhető hatásokról, az alkalmazás módszereiről és annak szabályairól. Nem tudják, hogy mire és hogyan használhatók a segítő állatok. Ha vannak is elképzeléseik, gyakran nincsenek tisztában vele, hogy honnan hívhatnának terápiás kutyafelvezetőket. A lelkes és érdeklődő pedagógusok egy része autodidakta módon igyekszik képezni magát, de kevés oktatási anyag és állatasszisztációval foglalkozó szakcikk érhető el, ám még ezek ismerete is csak töredékes tudáshoz vezet.

A Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán ennek a hiánynak a pótlására indult el néhány éve a kutyával asszisztált tevékenységek alapszintű oktatása. A karon az ismeretátadás évről évre egyre több területet ölel fel. 2020-ban jelent meg a szabadon választható órák kínálatában „A kutya-ember kapcsolat kulturális antropológiai megközelítése” című tárgy, amely nemcsak a segítő tevékenységekre, hanem a felelős állattartás kapcsán a kutyatartás szociokulturális és

Boris M. Levinson, egy amerikai pszichológus 1953-ban nem tudta senkire sem rábízni a kutyáját, Jinglest, ezért bevitte magával a munkahelyére. Megdöbbenésére kis páciense, egy szociális viselkedési zavarral küzdő gyerek, akit akkor már hónapok óta hiába próbált szóra bírni, a kutya jelenlétében feloldódott és beszélt az ebhez.

Állatasszisztáció

Így Jingles „közvetítésével” Levinsonnak sikerült kapcsolatot kialakítani a gyerekekkel. Ezt a hatvankilenc évvel ezelőtti történetet tekintjük a modernkori állatasszisztáció kezdetének. Levinson maga is szkeptikusan fogadta a saját felfedezését, közel tíz év telt el, amíg 1961-ben az Amerikai Pszichológiai Társaság ülésén bemutatta A kutya mint „társterapeuta” című cikkét. Az eredményei kétségkívül megosztották a hallgatóságot, voltak, akik gúnyolódtak, de sokan elfogadták a nézeteit. Az állatasszisztált terápia megosztó jellege ellenére mára

társadalmi vonatkozásaira is rávilágít. 2021-től pedig megkezdődött az óvopedagógusképzésben és a szakképzésben is az állatasszisztált pedagógia oktatása. 2022-ben az állattal asszisztált aktivitások lehetőségeit bemutató kurzus indult a Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézetében mesterszakos pszichológusok számára és az országban elsőként és egyedülálló módon a hajdúböszörményi karon kezdődött el egy új, hiánypótló szakirány, az „Állatasszisztált segítő tevékenység koordinátor” képzés. Erre a szakirányra már a pedagógusok mellett pszichológusok, egészségügyi dolgozók és szociális szakemberek is jelentkezhetnek. A gyakorlatorientált szakirányú képzéseken az AURA Segítő Kutya Alapítvány biztosítja a gyakorlati képzés helyszíneit és a segítő tevékenység gyakorlásához szükséges kiképzett terápiás kutyákat is.

De mit is jelent pontosan az állatasszisztáció? Lényege, hogy állatokat előre megtervezett módon vonnak be oktató, gyógyító, fejlesztő foglalkozásokba. A segítő állatok ilyenkor élő, interaktív „eszközök”, amelyek otthonosabbá teszik a foglalkozásokat. Az ilyen alkalmakon az állatok emberre gyakorolt pszichológiai hatásait használják ki. Például, ha egy tanórán részt vesz egy kutya, a gyerekek úgy dolgoznak, hogy nem érzik feladathelyzetben magukat, magasabb a motivációs szintjük, több a sikerélményük, és magabiztosabbakká válnak. Ilyenkor gyakran a kutya vonja feladathelyzetbe a gyerekeket, vagy a sikeres feladatteljesítés jutalmául megsimogathatják az állatot. Tudományos kísérletekkel bizonyított tény, hogy az állatok használata növeli az oktatási tevékenységek hatékonyságát. A kutyák különösen kiváló szocializációs tényezők lehetnek, mert kedvező hatással vannak a gyermekek szociális és érzelmi fejlődésére.

A kutyákkal kialakított rendszeres kapcsolat segítheti a gyermekek identitásfejlődését és a társas kapcsolatok elsajátítását, javíthatja a konfliktuskezelési és empatikus

készségüket. Nem utolsó sorban a gyermekek stresszhelyzetben érzelmi támaszként használhatják a kutyát. Ugyanakkor azt is hangsúlyozni kell, hogy az állatasszisztáció nem univerzális csodaszer. Bár pontosan meghatározható, hogy mely területeken és milyen szerepkörben hatásosak, de ezt bármikor felülírhatják egyéni sajátosságok. Az állatasszisztáció nemcsak a szokatlan helyzetben megjelenő állatokról szól, hanem olyan közös munka, amelyben részt vesz az adott tevékenységet vezető szakember (pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, orvos) és a terápiás állat a felvezetőjével. Minden résztvevőnek megvan a saját feladata, amit előzetesen egyeztetnek. Az állatasszisztációt három tevékenységi forma keretei között alkalmazzák. Ezek az állatasszisztált terápia, az állatasszisztált pedagógia és az állatasszisztált aktivitás.

- Az állatasszisztált terápia során a segítő állat beteg, sérült vagy fogyatékkal élő emberekkel dolgozik együtt, az ő fejlődésüket segíti elő. A foglalkozásokat előre meghatározott cél érdekében állítják össze és pontosan megtervezik a segítő állat feladatait is. A cél elérése érdekében a páciens fejlődését nyomon követik.

- Az állatasszisztált pedagógia alkalmazása során az állatokat egészséges gyerekek oktatásába vonják be. Motivációs erőként használják fel őket az óvodai foglalkozások és az iskolai tanórák során, segítségükkel a gyermekek játszva tanulhatnak. Jutalom lehet számukra a feladatok teljesítése esetén az állat megsimogatása, vagy jutalomfalat átadása is.

- Az állatasszisztált aktivitás célja az örömszerzés és az életminőség-javítás. Nincsenek megtervezett feladatok, csak olyan általános célok, mint a stressz oldása,

MILYEN ÚJ SZEREPEKBEN SEGÍTIK AZ ÉLETÜNKET AZ ÁLLATOK?

az izoláltság, elszigeteltség csökkentése, pozitív kapcsolatok kialakítása, akár az állattal, akár más résztvevőkkel. Kórházi betegeknél, idősek otthonában, rehabilitációs központokban és fogyatékkal küzdők intézetében gyakran alkalmazott tevékenységi forma.

MILYEN ÚJ SZEREPEKBEN SEGÍTIK AZ ÉLETÜNKET AZ ÁLLATOK?

Botsáskától a delfinig

A terápiás állatok csak a foglalkozások idején vannak jelen az intézményekben, de vannak olyan állatok is – leginkább kutyák – amelyek egész életükben minden nap, egyetlen ember mellett teljesítenek feladatot, ők a segítő kutyák. Ezeket az állatokat szakemberek képzik, kifejezetten a leendő gazda szükségleteihez igazítva a tudásukat. Közülük, talán a legismertebbek a vakvezetők. Ez a legrégebb segítő kutya szerepkör, amelyet már a 12. századi Bizáncban is lejegyeztek. A vakvezető kutyák napjainkban is vezetik a gazdájukat a közlekedésben, segítenek kikerülni az útakadályokat, illetve megoldani az egyéb, mindennapi életben felmerülő problémákat. A gazda fehér botjáról és az eb jellegzetes hámjáról mindenki könnyen felismeri a vakvezető kutyákat, talán ezért is azonosítja a közvélemény a segítő kutyákat gyakran a vakvezetővel. Pedig más területeken is ott vannak a rászoruló emberek mellett a segítő kutyák. A hallássérülteket (siketeket és nagyothallókat) a halló kutyák segítik. Feladatuk, hogy a gazdájuk számára fontos különböző hangokat, zajokat, mint például a csörgő mobiltelefont, vagy az ajtócsengőt, esetleg a közlekedés közben közeledő autót jelezzék a gazdájuknak. Még csak néhány ilyen felkészültségű kutya dolgozik Magyarországon. A rohamjelző kutyák a segítő állatok egyre népesebb táborát alkotják. A krónikus, rohamszerű állapotoktól veszélyeztetett személyek segítségére képzik ki őket. Az epilepsziától a gluténérzékenységig számos betegség rohamszerű tüneteit tudják ezek az állatok előre jelezni. A kutyák tulajdonképpen a szervezetben lejátszódó kémiai folyamatokra reagálnak, és így tudják előre jelezni a rohamokat. Száz kutyakölyökből csak egy alkalmas erre a komplex feladatra. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a rohamjelző kutyával rendelkező betegek rohamai ritkulnak, lefolyásuk enyhébb, rövidebb, arra is volt példa, hogy a beteg idővel tünetmentessé vált. A személyi segítő kutyák fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató állatok. A mindennapi segítő munkájukon felül, már a folyamatos jelenlétük is felvidíti, mozgásra készíti a gazdát, önbizalmat, biztonságérzetet ad. A mozgássérült-segítő kutyák Magyarországon még kevésbé elterjedtek, mint Európa többi országában vagy az Egyesült Államokban. A rászoruló igényeinek megfelelően ajtót nyithatnak, villanyt kapcsolhatnak, felvehetnek tárgyakat a földről, különböző dolgokat vihetnek a gazdájuknak. Ezeknek a kutyáknak a képzése akár

két évig is eltarthat, és legfontosabb része a szocializáció, hogy a kutya a gazdája mellett megtapasztalt minden helyzetben segítő módon és barátságosan tudjon viselkedni. Vannak állatok, amelyek pusztán a jelenlétükkel hatnak, meg lehet őket érinteni, vagy kézbe venni, mások összetett, kooperatív feladatok közös elvégzésére is alkalmasak. A körülményektől és elérendő céloktól függően nagyon sokféle állat használható asszisztációs feladatokra, a botsáskától a delfinig, de ez nem jelenti azt, hogy mindegyik egyed alkalmas ilyen munkára. Hazánkban az állatasszisztáció céljára leginkább kutyákat alkalmaznak. A kutyák esetében a szakemberek többnyire három napos és hathetes korukban tesztelik a kutyakölyköket és ezek alapján választják ki azokat a segítő munkára alkalmas egyedeket, amelyekkel aztán intenzív felkészítő munkába fognak. Évszázadokig a kutyákat leginkább vadászatra és őrzésre használták. A 19. századtól napjainkig egyre sokrétűbb szerepkörökre találjuk alkalmasnak, illetve formáljuk alkalmassá a kutyákat. A 21. századra egyre gyakrabban segítő, jelző és kereső tevékenységek széles körét bízunk rájuk, a vakvezetésről a rohamjelzésen át a drog- és bombakeresésig.

Felelős állattartás

Talán kevesen tudják, hogy Magyarországon világviszonylatban is kiemelkedő színvonalú, etológusok bevonásával készült szabályozás gondoskodik arról, hogy a környezetükre teljesen veszélytelen, megbízható és jólképzett kutyák végezhesenek segítő munkát. Alkalmazásukat szigorú szabályozás írja elő, közintézménybe csak terápiás vizsgálóval rendelkező kutya vihető be. A kétlépcsős vizsgán a felvezető és kutyája bizonyítja, hogy a gazda képes a kutyát a legváltozatosabb ingereknek kitéve is kontrollálni, valamint azt, hogy a kutya semmilyen körülmények között, a legváratlanabb helyzetben sem reagál agresszíven. A sikeres vizsgát tett párosok bekerülnek a MATESZE (Magyar Terápiás és Segítőkutyás Szövetség) honlapján elérhető adatbázisba. Akinek valamilyen foglalkozáshoz segítő kutyára van szüksége, ebből az adatbázisból kiválaszthatja a legközelebbi, vagy számára legszimpatikusabb szervezetet és párost. A vizsgát teljesítő kutya és felvezetője arcképes igazolvánnyal tudja igazolni magát.

A Debreceni Egyetem böszörményi karán zajló állatasszisztációs képzések fontos szerepet töltenek be az állatvédelemre és felelős állattartásra nevelésben is. Az élő állat jelenléte az oktatási intézményekben elősegítheti az állatok iránt tanúsított megfelelő magatartásra nevelést. Voltaképpen már az 1998-ban született, az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény kimondta, hogy az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra, gondoskodásra nevelést, az állatok megismerését be kell építeni az iskolai általános képzésbe, a szakképzésbe és az ismeretterjesztésbe. Ez nem történt meg, az elmúlt több mint húsz évben leginkább csak civil szervezetek foglalkoztak helyi szinteken a felelős állattartásra neveléssel. Napjainkban került újra napirendre kormányzati szinten az állatvédelem és a felelős állattartás kérdése. Mára ez a téma, az ökológiai katasztrófa szélére sodródott világunkban különösen fontos, mert egyértelművé vált, hogy a természeti környezethez, állatvilághoz fűződő viszonyunkon csak akkor tudunk változtatni, ha egészen fiatal korban kezdjük el a felelős állattartásra tanítani a gyerekeket, és ehhez pedagógusokra van szükség. Talán az új szemlélet látványos megnyilvánulása lesz rövidesen, hogy egyre több oktató-nevelő intézményben állatok fogják a tanulásban segíteni a gyermekeket.

HÍD KÁRPÁTALJÁÉRT

Az orosz-ukrán háború áldozatainak megsegítésére Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás és a választókerület minden települése összefogott. Tartós élelmiszerek, babaápolási felszerelések, tisztálkodószerek, ruhaneműk és pénzadományok kerültek felajánlásra. Böszörmény testvérvárosának Beregszásznak, Nánás Visknek kiemelt segítséget nyújt. A nánási önkormányzat egy millió forintot különített el a Kárpátalján élők megsegítésére, és több alkalommal szállította Viskre az összegyűjtött adományokat. Hajdúböszörmény testvérvárosának. Hajdúböszörmény város Önkormányzata 3 millió forintot utalt át Beregszászba, a város vállalkozói 7 millió forint értékű adományt juttattak el a testvérvárosba. A város által elkülönített számlán több mint 1,7 millió forint gyűlt össze. Ezen összeg jelentős részét a város a Beregszászból érkezett kérés értelmében eszközök megvásárlására fordította, illetve a hozzánk érkező menekültek ellátására. A hajdúdorogiak a háború veszedelmei elől menekülők megsegítésére gyűjtött adományát, Aranyosapátiba szállította el. Tiba István országgyűlési képviselő 400 000 forint értékű adományt ajánlott fel. Amennyiben anyagiakkal szeretne segíteni, úgy az alábbi számlaszámokra küldheti felajánlását:

Hajdúnánás Számlaszám:11738077-15372662-10220003
Hajdúböszörmény
Számlaszám:11738060-15372514-11060008

A gyűjtéssel párhuzamosan Hajdúnánás önkormányzata várja az önkéntesek jelentkezését, akik szívesen segítenék a háború sújtotta Ukrajna területéről érkezők fogadását és ellátását. Főbb feladatok között szerepel az étel,

tisztasági termékek, takarók osztása, menedékkérők koordinálása, csomagok átválogatása, szortírozása. Előny jelenthet az angol és ukrán nyelv ismerete. Jelentkezni lehet emailen az onkormanyzathajdunanas@gmail.com vagy telefonon 06 52 381-411 (111-es mellék) és a 06-30-933-40-78 számokon.

Hajdúböszörményben az élelmiszereket és tisztítószerket az alábbi helyszíneken adhatják le munkaidőben:

Szociális Szolgáltatási Központ, Hajdúböszörmény, II. Rákóczi Ferenc utca 42. (8-18 óráig)

Sillye Gábor Művelődési Központ és Közösségi Ház, Hajdúböszörmény, Bocskai tér 4. (8-18 óráig)

Magyar Vöröskereszt, Hajdúböszörmény, II. Rákóczi Ferenc utca 22. (8-16 óráig)

Hajdúböszörmény – Pród, Bagota utca 6., Pródi Halom Egyesület, Hortó János elnök

Hajdúböszörmény – Hajdúvid, Krúdy Gyula utca 9., Vidi-Ér Vidért Egyesület (Kopcsáné Kocsis Edit +36-20-536-9674 és Molnár Attila +36-30-253-4499)

Hajdúböszörmény – Bodaszőlő, Bodaszőlőért Egyesület, Boda Katalin utca 28., Közösségi Ház 52/219-149, 6-17 óráig

Több településen a menekülők számára szálláshelyeket alakítottak ki.

Ebben a nehéz helyzetben a választókerület minden települése igyekszik segíteni a bajbajutottakon, az egyházak, civil szervezetek, vállalkozások mellett példaértékű a magánszemélyek segítőkészsége is.

Köszönet érte!

KELETI FŐCSATORNA
Ingyenes időszaki kiadvány

Megjelenik: 25000 példányban Hajdúböszörmény, Tedej, Bodaszőlő, Pród, Hajdúvid, Polgár, Hajdúnánás, Hajdúdorog

Készült: a Center-Print Nyomdában.

Szerkesztőség: 4221 Hajdúböszörmény, Pf. 143.

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Felelős kiadó: Keleti Főcsatorna Egyesület

www.keletifocsatorna.hu

ISSN: 1787-4335

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.